

Pauluse Kiri

Märts 2018
nr. 75

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse koguduse kuukiri.

Piiskop Joel Luhamets nimetati Tartu linna aukodanikuks

22. veebruaril nimetati Tartu linna aukodanikeks kirjandusteadlane Rutt Hinrikus, vaimulik Joel Luhamets ja arstiteadlane Tiina Talvik. Vastava otsuse tegi Tartu volikogu 15. veebruaril.

Joel Luhametsast sai tartlane 1997. a., kui ta asus teenima Pauluse kogudust. Väga suure panuse andis ta Pauluse kiriku renoveerimisse. Paljuski tänu tema visale tööle sai kirik täies ulatuses tagasi oma algse funktsiooni ning väärrika väljanägemise.

Joel Luhamets sündis 19. märtsil 1952. a. Antslas jutlustaja, köstri ning hilisema kirikuõpetaja Aleksander Luhametsa peres. Aastal 1970 lõpetas ta Antsla keskkooli ja 1975 Tallinna Polütehnilise Instituudi. Poolteist aastat töötas ta Märjamaa sovhoosis ning asus seejärel õppima EELK Usuteaduse Instituuti.

Peapiiskop Edgar Hark ordineeris Joel Luhametsa 6. septembril 1978. a.

Joel Luhamets: Leidkem üles, milleks iseseisvus meile on kingitud!

Foto: objektiiv.ee

Tallinna Kaarli koguduse abiõpetajaks. Kaks kuud hiljem sai temast Kuressaare ja Kaarma koguduse õpetaja. Aastatel 1989 – 1997 teenis ta Põltsamaa kogudust.

Joel Luhamets on aktiivselt osalenud ühiskondlikus elus, 1999 – 2017 oli ta

Tartu linnavolikogu liige. Vabariigi president autasustas teda 2001. a. Valgetähe IV klassi teenetemärgiga. EELK on tunnustanud teda kuldristi ning I järgu teeneteristiga.

Alates aastast 2015 on Joel Luhamets EELK Lõuna piirkonna piiskop.

Marek Roots on saanud kutse tulla Tartu Pauluse koguduse abiõpetajaks

Vastvalt EELK põhikirjale määrab abiõpetaja ametisse peapiiskop koguduse õpetaja ettepanekul ja koguduse nõukogu nõusolekul.

Õpetaja Kristjan Luhamets esitas abiõpetaja kandidaadiks senise Keila koguduse õpetaja Marek Rootsi, kes 18. veebruaril ka Pauluse kirikus jutlustas ja pärast jumalateenistust koos perega koguduse nõukogule end tutvustas. Ettepanek määrata Marek Roots Tartu Pauluse abiõpetajaks on nüüd esitatud peapiiskopile.

Marek Roots sündis 6. jaanuaril 1976

Elvas, lõpetas 1994 Rõngu keskkooli ja 2002 Tartu Teoloogia Akadeemia. Aastatel 2003 – 2008 teenis ta Häädemeeste, Treimani ja Tahkuranna kogudusi, 2006 – 2007 Toronto Peetri kogudust ning alates 2008 on ta Keila koguduse õpetaja.

Marek Roots on Saue gümnaasiumi kaplan, Eesti Ev. Vennastekoguduse eestseisuse liige ning kaastöölise „Vaimulike loosungite“ väljaandmisel. Marek ja Pirjo Roots laulatati aastal 2001 Tartu Pauluse kirikus. Peres on kaks last: 12-aastane Hanna-Mirjam ja 7-aastane Evald.

Aktus kirikus

23. veebruaril pidas Tartu Jaan Poska Gümnaasium Pauluse kirikus Eesti Vabariigi 100. aastapäeva aktuse.

Uus kogudus

27. veebruaril asutati Harjumaal uus luterlik kogudus – EELK Harkujärve kogudus. Asutamiskoosolekul, mida juhtis praost Jaan Tammsalu, valiti kogudusele juhatus ja nõukogu, sinodisaadikud ja revisjonikomisjon. Koguduse juhatuse esimeheks valiti Hando Laanet. Kogudus kasutab kirikut, mis ehitati 1994. aastal. Ehitust toetas Aino Järvesoo. Uut kogudust teenib õpetaja Avo Üprus.

Mercede Antons: kui loed Piiblit,

Mercede Antons on koguduse pikaajaline liige ja töötaja, kes on täitnud erinevaid ülesandeid.

Räägi palun, kust sa pärit oled? Milline oli sinu pere lapsepõlv?

Olen pärit Antslast Võrumaalt. Minu isa on Võrumaalt pärit, aga ema Hiiumaalt. Mu lapsepõlves kodus usust ei räägitud. Ema oli küll ristitud ja leeris käinud, isa ei ole. Mu vanemad olid koolis õpetajad. Mul on vend, kes on minust kaks ja pool aastat noorem. Meie jaoks oli meie kodu väga soe ja armas, mu vanemate abielu oli harmooniline. Mu lapsepõlv oli rahulik.

Ma ei teadnud päris pikka aega, mis oli Eesti ajaloos toimunud, kuidas oli vene võim tulnud ja inimesi Siberisse saatnud. Seda kõike kuulsin ma päris tükk aega hiljem. Olin oktoobrilaps ja pioneer, komsomoliks algul nooruse trotsist ei astunud, kuni siis hiljem öeldi, et see takistab edasi õppimist.

Kui ma kooli ära lõpetasin, siis läksin õppima Tallinna Pedagoogilisse Instituuti eesti keele ja kirjanduse õpetajaks, kuigi ma aimasin, et õpetajaamet ei ole päriselt minu jaoks. Töötasin oma kolm kohustuslikku aastat õpetajana ära ning tulin seejärel Tartusse.

Kuidas sa jõudsid Jumala juurde?

Asusin 1982. aasta sügisel tööle Tartu Ülikooli raamatukogus. Seal töötasin kuni 1997. aastani ning seal kuulsin ka esimest korda Jumalast ja usust. Mul ei olnud varem ühtegi kristlikku tuttavat, vähemalt ei olnud keegi mulle öelnud, et ta on kristlane. See võis olla aastal 1987. Üks kolleeg raamatukogust kutsus meid kõiki külla ja ütles, et tema on nüüd ristitud. See oli mulle suur üllatus. Ma ei teadnud Jumalast suurt midagi ja mõtlesin, et usk paneb inimesele väga suured piirangud. Kartsin, et midagi rõõmsat selle juures pole. Hakkasin siis seda teemat uurima, raamatukogus oli palju kirjandust – eestiaegseid usuõpetuse raamatuid, artikleid. Korraga tundus kõik nii huvitav ja oluline, lugesin väga palju.

Siis leidsin ka Pauluse kiriku üles,

käisin siin jumalateenistusel. Esimene jumalateenistus, kuhu ma sattusin, oli kirikuaasta lõpp, surnute mälestamise püha. See tundus tookord mulle mu enda teadmatuse tõttu sünge, need mustad katted, samas see ei takistanud mind edasi käimast ja mõtlemast. Igatsesin väga kiriku järele, igal pool, kuhu ma sattusin, tahtsin kirikusse minna. Õpetaja Harald Tammur oli siis Pauluse kirikuõpetaja ning ma tulin tema juurde sooviga, et ta mind ristiks. Ta andis mulle Väikse Katekismuse ja käskis selle selgeks õppida ning siis mõne aja pärast ristiti ja leeritati mind. Hiljem andis ta mulle veel erinevaid materjale lugeda ning kinkis mulle väikese Piibli, mida oli hea kaasas kanda.

Milline oli koguduse elu tol ajal, see oli siis aasta 1988?

Jah, 1988. aasta oktoobris mind ristiti. Üsna varsti pärast seda, kui ma olin koguduse liikmeks saanud, algas siin pühapäevakooli töö. Õpetaja Tammur kutsus mind ka pühapäevakooli õpetajaks. Ma olin siis veel väga noor kristlane, mul oli vähe teadmisi, aga ma ütlesin ikkagi jah. Mõne aja pärast tuli siia Enn Auksmann, kes oli õpetaja Tammuri juures praktilal ning tema tegi meiega piibliringi. Käisime järjest üksteisel külas, piibliring kasvas jõudsalt. Sellest ajast on mitmeid inimesi praegugi meie koguduses. Laulsime, lugesime Piiblit ja arutlesime. Pärast pühapäevakooli tunde olid meil õpetajatega koosviibimised, kus selgitati

siis oled tõe lähedal

Piibli kirjakohti. Olin pühapäevakooli õpetaja päris mitmeid aastaid.

Milliseid ülesandeid on sul meie koguduses aja jooksul veel olnud?

Kui praost Tammur 1997. aastal pensionile läks ning Pauluse kogudusse tuli õpetaja Joel Luhamets, siis Priit Humal kutsus mind siia kogudusse tööle sekretäriks. Kui esimene kord õpetajaga kohtuma tulin, siis oli tal nii palju tegemist, et ma ei pääsenudki temaga rääkima. Leppisime kokku uue aja. Õpetaja Luhamets küsis siis minult, kas ma tahan siia tööle tulla ja nii ma kantseleisse tulingi. Õpetaja veel ütles, et eks näis, kas inimesed hakkavad või ei hakka kantseleis käima. Ikka hakkasid.

Hiljem olen olnud abiks eakate sünnipäevade korraldamisel, mõnda aega aitasin ka kirikukohvi korraldamisel. Nüüd on mul väga meelepärane ülesanne, rohin kiriku taga aias lillepeenraid. Seda tööd olen teinud eelmisest kevadest saadik, nüüdki ootan kevadet. Aias on mõned püsikud, mida ma hästi ei tunne. Praegu ongi võimalik nende kohta rohkem uurida ja lugeda, kuidas neid paremini kasvatada. Kui ma kiriku aias töötan, siis tihtipeale mõtlen, et mis võiks olla parem kui siin aias toimetada.

Millised sündmused on sind usu-elus suunanud või kujundanud?

Mu usuelus ei ole olnud mõnda eriliselt suurt hetke, olen kasvanud usus päris aeglaselt. Arvan, et kogu see aeg, mil ma Pauluse koguduses sekretär olin, mõjutas ja kujundas mind. Tegelikult see ongi mu usuelus suur sündmus, et ma võisin selles ametis ja koguduse elu keskel olla. Siin nägin palju imelisi asju. Tihti oli näiteks nii, et kui mõnes töös oli kellegi abi tarvis või oli midagi vaja kellegi teisega läbi rääkida, siis need inimesed just astusidki kantseleist läbi. Tundsin, kuidas tööd sujusid. Kord, kui pidime viima suure ja raske koopiamašina kantseleist tiibhoone teisele korrusele, siis me tõstisime seda kolmekesi – Joel Luhamets, Heli Panksepp ja mina. Millegipärast see ei tundunud erilise pingutusena, kuigi

masin oli väga raske ja suur. Mulle tundus see suure imena. Joel ja Heli tõstsid veel igasuguseid teisi raskeid asju kolmandale korrusele kahekesi. Jumal andis erilise jõu. Tegelikult kogu kantseleitööks andis Jumal oskuse ja jõu.

Milline on su igapäevatöö praegu?

Praegu ma töötan firmas Respo Haagised, mis toodab haagiseid. Tegelen personalitöö, pangaülekannete, tollidokumentide, lepingute ja muu kontoritööga.

Milline on su pere praegu?

Olen terve elu olnud üksik, lapsi mul pole. Mu vennal on lapsed ja lapselapsed. Ta on väga hooliv ja delikaatne inimene, aga usklik ei ole. Soovin, et tema jõudmine Jumala juurde oleks rõõmus ja kerge.

Millised on sinu hobid, mida sulle teha meeldib?

Minu suur huvi on endiselt lugemine. Eriti meeldivad mulle mälestusteraamatud, muud ilukirjandust loen vähem. Olen lugenud erinevaid reisiraamatuid ja mõnikord kriminulle. Pärast seda kui mind ristiti, muutus midagi – väljamõeldud tegelaste pikad arutelud, mille sisuks on näiteks oma alateadvuse ja sisekaemuste kirjeldamine, sentimentaalne vaevlemine, ei paku mulle huvi. Mõnedki teatritükid ja raamatud, mis varem võib-olla just selle tõttu tundusid huvitavad, on nüüd vähetähtsad, ilma sügava sisuta, kui mõte ei lähtu Jumalast. Olen lugenud palju kaasmaalastest, kes Siberisse küüditati või pidid vene võimu eest välismaale põgenema, sellest, kuidas nad raskustest tihti Jumala abil läbi tulid ja elu uuesti alustasid, kui väga nad koju tagasi igatsesid. Samuti loen Eestis elatud eludest. Meenuvad Priit Rannuti „Mälestused“ ja Laine Villenthali „Sina juhid minu elu“. Hakkasin uuesti lugema Anna Humala koostatud kogumikku „Isade õnnistus“.

Teine hobi on mul siis aiatöö. Tunnen rõõmu sellest, et kevad hakkab tulema.

Milline on sinu igapäevane usuelu?

Väga raske on seda endale ja teistele tunnistada, et mu palveelu on väga juhuslik. Kuigi olen oma südame Taevaisale andnud, tuleb ikka paluda Tema juhtimist oma ellu. Kui seda ei tee, jääb kõik su elus seisma ja miski ei edene. Olen seda kogenud. Ma käin piibliringis. See on üsna uus piibliring, alustasin sellel aastal. Palvetan enamasti õhtuti. Palvetan kõigi lähedaste pärast, nende pärast, kellega olen kohtunud, keda Taevaisa mu teele on saatnud. Üks koguduseliige ütles kunagi, et kui ta kuuleb kiirabiautot või tuletõrjeautot kuhugi sõitmas, siis ta palvetab nende pärast, kes seal hätta on sattunud, et Jeesus neid aitaks ja saaks nende Päästjaks, kes pole veel päästetud. Mina olen samuti seda tegema hakanud. Kõndimise aeg on samuti hea aeg palvetamiseks.

Mida sa tahaksid veel koguduse liikmetele julgustuseks öelda?

Ma arvan, et on oluline hoida kinni usust ja hoida usupuhtust, mitte kalduda tänapäeva maailma õpetustesse, mis ennast väga peale suruvad. Tähtis on, et nad sind ei eksitaks ja et sa neisse ära ei kaoks. Kui sa loed Piiblit ja palvetad, siis oled tõe lähedal ja kuri ei pääse sinuni. Kui sa seda ei tee, siis on sind kerge eksitada. Kuid Jeesus seisab tõeliselt kahetsejate eest ja annab eksimused andeks.

Milline on sinu lemmikirjakoht või kirjakoht, mis sind hetkel kõnetab?

Üks selline on Psalmidest (Ps 37,5): „Anna oma tee Issanda hooleks ja looda tema peale; küll ta toimetab kõik hästi!“. Teine kirjakoht on Uuest Testamendist, Johannese evangeeliu- mist, kus Jeesus räägib, et Tema on Tee ja Tõde ja Elu ning Hea Karjane (Jh 14,6): „Jeesus ütles talle: „Mina olen tee ja tõde ja elu. Ükski ei saa minna Isa juurde muidu kui minu kaudu.“ Ning (Jh 10,14-15): „Mina olen hea karjane ja tunnen omi ja minu omad tunnevad mind, nõnda nagu Isa tunneb mind ja mina tunnen Isa, ning annan oma elu lammaste eest.“

Küsimusi esitas Liina Raju.

Jumalateenistused

11. märts kell 10.

18. märts kell 10.

25. märts kell 10 paastumaarjapäev.
kell 12 küüditamise
mälestuspäev.

29. märts kell 17 Suur Neljapäev.

30. märts kell 10 Suur Reede.

1. aprill kell 7 Kristuse üles-
tõusmise püha
hommiku liturgiline
jumalateenistus.
kell 10 1. ülestõusmispüha.
kell 12 laste ja perede
jumalateenistus.

2. aprill kell 18, teine ülestõusmis-
püha ja leerilaste ristimine.

Ülekanded jumalateenistusest on
Pereraadios ja Youtube keskkonnas.

Kirikus on avatud kaks **mängutuba**,
kus on võimalik jumalateenistust
jälgida ekraani ja kõlarite abil.
Altarist vasakul seinä ääres on uks ja
teisel korrusel tuba kõige pisematele,
kes on mängutoas koos vanemaga.
Peegelpildis paremal on tuba, kus
täiskasvanu jutustab lugu vastava
pühapäeva teemal ning eakohasel
moel osaletakse jumalateenistusel.

Uus lauluraamat valmib aastal 2025

EELK lauluraamatukomisjoni viies
koosolek peeti 27. veebruaril Tartu
Pauluse kirikus. Tööd alustas komis-
joni uus sekretär Eerik Jõks, kes
vahetas välja senise sekretäri Maris
Oidekivi-Kaufmanni.

Komisjon valmistub lauluraamatu-
teemalise uuringu läbiviimiseks
EELKs. Möödunud augustist saati
on üle Eesti arutletud lauluraamatu
koostamise teemadel. Interneti-
põhine uuring loodetakse läbi viia
veel enne suve.

26.–27. oktoobril tuleb Tartu Pauluse
kirikus lauluraamatu konverents, mis
tutvustab komisjoni tegevust ja ees
seisvaid ülesandeid, arutleb erinevate
võimaluste üle uue lauluraamatu
koostamisel ning kogub huviliste
ettepanekuid antud teemal.

Uus kiriku lauluraamat loodetakse
valmis saada aastaks 2025.

Koguduse elu nädala sees

Piiblitunnid kolmapäeviti kell 17.
Piiskop Joel Luhamets selgitab
Pauluse kirja Kolossa kogudusele.

Leeritunnid esmaspäeviti 18.00.
Leeripüha on 20. mail kell 10.00.
Veel on võimalik liituda.

Taizé palvused neljapäeviti 17.30.

Piibliringid:

P. 04. märts kell 11.30 (Merike)

E. 05. märts kell 17.00 (Liive)

P. 11. märts kell 11.30 (Juta)

E. 12. märts kell 17.00 (Liive)

N. 15. märts kell 19.00 (Timo)

R. 16. märts kell 18.00 (Aino)

P. 18. märts kell 11.30 (Merike)

E. 19. märts kell 17.00 (Liive)

P. 25. märts kell 11.30 (Juta)

E. 26. märts kell 17.00 (Liive)

P. 8. aprill kell 11.30 (Juta)

Noorteõhtud – reedeti kell 19.

Kantselei, kirik ja kolumbaarium
on avatud E-R 10-17, L 10-14,
P 9-10, telefon 742 0258.

Liikmeannetusi (soovitav 1% sisse-
tulekust) saab teha ülekandega
(a/a EE282200221005105336, saaja:
EELK Tartu Pauluse kogudus)
või kantseleis.

Raamatupood on avatud E-R 10-
18, L 10-14 ja P 11.30-12.00.

Supiköök E-R 11-13 ja L 10-12:30.

Kontserdid

P. 18. märts kell 17.00 „Eesti 100 –
kõl lamaastikud oreliil“. Elke Unt
(orel) ja Atan Karp (bariton). Kavas
Alfred Karindi 2. orelisonaat (1934)
ja Peeter Süda Prelüüd (1920) ja
fuuga g-moll (1914) ning samade
heliloojate väiksemad idüllilised
vormid ja lisaks koraalieelmänge
Rudolf Tobiaselt. Oreliteoste vahele
kõlavad soolopsalmid Artur Kapilt
ning Elke Undilt. Pilet 5/7€.

L. 31. märts kell 16 esinevad Corelli
Consort, EMTA segakoor, solistid
Jaanika Kuusik (sopran), Ivo Posti
(kontratenor), Rasmus Kull (kontra-
tenor ja tenor), Tamar Nugis (bass).
Dirigent Martin Sildos. Kavas: Henry
Purcell „Ood Pühale Ceciliale”.
Pilet 12/15€.

Pühapäevakool

Tunnid laupäeviti kell 11.00:

2–4 aastased (Kirsika Berit Reino)

5–6 aastased (Aino-Liisa Petolai)

I–II klass (Annely Tubin)

III–V klass (Anu Seppa)

VI–VIII klass (Katrin Luhamets)

Kunstiring kooliealistele lastele on
laupäeviti kell 12.30 (Liive Koppel).

Vaiksel Laupäeval (31. märts) tunde ei
toimu. Kõik on oodatud laste ja perede
jumalateenistusele 1. aprillil kell 12.

Uus piibliring

Uus piibliring saab esimest korda
kokku neljapäeval, 15. märtsil kell 19
Timo Švedko eestvõttel. Ühist
piiblilugemist alustatakse Matteuse
evangeeliumi 5. peatükist.

Kiriku noortepäevad

EELK noortepäevad ehk kristlik
noortefestival „Järgmine peatus” on
sel suvel 5. – 8. juulini Palamusel.
Lähem info: Robert Bunder.
www.facebook.com/noortefestival/

Kooriproovid

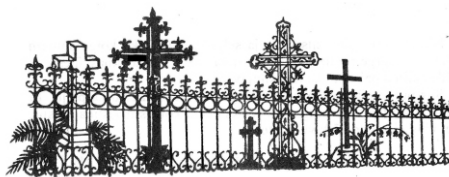
Kammerkoor teisipäeviti kell 18.15.

Naiskoor kolmapäeviti kell 18.15.

Lastekoor laupäeviti kell 10.

Suure Reede ristitee

Juba viiendat aastat kutsuvad Tartu
kirikud kõiki ühisele palverännule.
Ristitee algab 30. märtsil kell 17
Salemi kiriku juurest. Kes on valmis
ristitee läbiviimisel vabatahtliku
abilisena osalema, palume endast
koguduse õpetajale märku anda.

Surnuaiapäha

Tartu Pauluse surnuaiapäha on juuni
kolmandal pühapäeval kell 12, mis
on tänavu 17. juunil.